

e-G.) (VKR VI, 64), *garric* a Vilafranca d'Astarac (Gers).³ Més al Nord, tant *garric* com *garriga* segueixen en gran massa fins a Orlhac i el *Plomb del Cantal*: segons el *Dict. Topogr. du Cantal*, d'Amé, és més freqüent en el districte d'Orlhac que en els més nòrdics, però n'hi ha NLL a tots els cantons del departament menys als quatre de l'extrem E. i NE.: només el districte d'Orlhac conserva GA- com a velar, en els altres segueix el mot però en la forma *jarric*, fem. *jarrige*. Del masculí compto 6 casos de *Garric* i 4 *Jarri(q)*; del 10 collectiu hi ha 28 *La Garrigue*, *Les Garrigues*, i 22 *La Jarrige*, *-iges* (més altres derivats *Garrigal*, *-gol*, *-gous*, *-iguét* etc.). De les dades de Longnon, *Noms de Lieux de Fr.* (25, § 31), resulta que és occità de pertot, i continua a tot el SO. i Oest de la llengua d'oïl, amb alguna avantguarda fins i tot al S. de Normandia i de Champagne (ja no a l'Ile de France ni Orleanès), però sí fins Savoia i l'Isère. Extensió tan gran que fa difícil d'admetre la qualificació d'«ibèric no basc» que li voldria assignar Longnon.

En provençal rodanès, però, veig una forma diferent (*a*)*garrús*, que si bé sembla encara afí, ja canvia la terminació: «me semblo d'ausi souspirà dins li brusc. / —Hòu! —fan lis autre— es la campano / de Saint-Martin o de Maussano, / o belèu bèn la tremountano / que gançoüio en passant li tousco d'agarrús», *Mireio* (VI, 3.7); i a *Calendau* explica en nota: «*garrigo*: lande couverte de chènes à kermès, en roman *garrig*, et qui se nomment auj. *garrús* ou *avaus*» (II, n. 20). Arriba amb més o menys intensitat fins al gascó muntanyenc, almenys degué arribar-hi el femení *garrigue* «terre inculte, pâturage» (Lespy, Palay) i *garrigat* «jeune chène de petite taille» (Palay);⁴ interessa especialment un *garrabouste* «bois fourré, ordinairement sur un flanc de montagne» que Palay recull a la Montagne bearnesa, i Cénac *garraboust* «taillis de chènes» i *garrabousto* «tige de chène rabougri» en el Gers, car recorda molt un +*garrigòsta* que vaig anotar entre els Aspès i el Canigó, a Prunet i Bellpuig (1960).⁵

Si el prov. (*a*)*garrús* va amb això, i Schuchardt hi relaciona amb raó el basc *gorosti*, *gorostu*, 'grèvol' (*Museum* X, 401), ho hauríem de comprendre a base de separar-hi el sufix *-ti* (= al collectiu basc comú *-di* anant darrere *s*) i d'equiparar el *goros-* restant amb el *garrus* rodanès; i tot plegat aquest *gorostu* recorda prodigiosament el *GARRIKO-STO- que acabem de postular. Val a dir que hi ha ací dos o tres postulats bastant audaços a acceptar, i el pitjor és que un grèvol és ben diferent d'un coscoll, per més que l'un i l'altre es distingixin per llur fulleta verda, forta, no gaire gran, i molt punxent.

Però abans d'arribar a conclusions decidides parlem ara del nom que és complementari de l'àrea de *garric/garriga*, i que segurament té relació etimològica amb la seva arrel.

CARRASCA. És, en efecte, propi de les terres de la nostra llengua des de les Serres del Priorat cap al migdia i des de la Ribagorçana cap a l'Oest, incloent-hi parts de la Conca de Tremp; i no solament afronta amb el territori *garric* i l'exclou, sinó també amb el

del mot llatí *alzina*, del qual és més sinònim. Allà el trobem documentat des dels primers temps: en el vell i immens terme de Morella el límit «xixit a la Menarella --- penna de Donbayo --- illa *carrascha* del Vivallo ---», que transcriu de les afrontacions de 1234, de la vella còpia que hi ha en el Capbreu de Cincortres (f° 18, visita a l'ajuntament d'aquesta antiga vila, 1961); «nulla persona --- gos tayllar ni esmotxar, ni parar, ni metre ffoc en denguna *carrasca*», Llibre dels Privilegis de Catí, de 1333 (BSCC xv, 197); «--- altra fita, que ficaren entre *carrasques* ---», en els privilegis d'allí de 1403 (BSCC xiv, 348); «negen hom no gos tallar de calç --- neguna *carrascha* ne route ne pi», Tortosa a. 1341 (BABL xi, 409).

Com que és un mot de tot el País Valencià (ACCV III, 223), res d'estrany a trobar-lo (*quarrasqua*) en el receptori valencià de Micer Joan, de 1466 (BABL vii, 434, context en *LLANGARDAIX* parlant de *farat-xos*), ni en els escrits d'Eiximenis i d'OPou, que tot i gironins vivien a València i n'empraven el vocabulari: «--- roures e *carrasques* e --- altres arbres pertanyents a bosc» (*Regiment*, NCL., 23.24), «alzina o *carrasca*: ilex» (*ThPu.*, 52).

Per la banda Sud el límit entre *carrasca* i *alzina* corre a l'esquerra de l'Ebre, sens dubte amb algunes fluctuacions i ja no lluny del curs del riu. Fins en el Priorat, a Marçà em deien «d'aquell turó en diuen l'*Alzina Alta* tal vegada perquè hi havia una *kařaska*» (1935), i poc més al Nord, al Lloar i a Granyena «*alzina* i no *carrasca* diem ací» (1936), però en la carena de la serra de les Garrigues (la comarca més plena de garrigues i garrics que hi ha a Catalunya!) ja vaig cerciorar-me, per conversa, que deien *carrasca*, a La Granadella, a Llardecans, i naturalment la línia incloïa 30 Flix, que ja és arran del riu (1935), i més riu avall vaig anotar *kařaske* a Rasquera (1936) etc. Dellà el riu, a Gandesa (Amades, *Excursions* III, 110), Calaceit (DAg.), i igual vaig sentir a Vallibona (1934) i a Albocàsser (1961).

En alguns punts (que no sé si és gaire més que el Priorat) apareix una forma addicionada amb una *-l-*: *kařaskla* que era simplement una *alzina*, a Torroja (1936) i a Porrera (1936), i el DAg. dóna «*carrascla* *alzina*» (usant «Segarra» laxament per Garrigues o M. de Prades); Pinyas (*Bull. Club Pir. Terrassa* II, 155) afirmava que *carrascles* eren «els tanys d'una mata d'alzina» i no asseguro que no hi pugui haver d'això aquí o allà (cf. *garrics*, *garroïls*, *coscolls*), que personalment no he constatat; però de tota manera aquesta *l* és purament repercussiva de la *r*, cf. el cognom o malnom *Carrasclat* (ja el d'un heroi, i després bandoler, anti-botifler, de primers del S. XVIII etc.), que essent post-toponímic i sens dubte collectiu en -ETUM, i més freqüent encara *Carrasquet*, és més natural que derivi del nom d'un arbre que no pas d'uns tanys. De tota manera, pertot és l'arbre en el P. Val.: a Vilafranca del Maestrat (gran vall d'alzines i de garrics alhora) explicaven «el roure té la llenya més *molla* que la de *kařaska*» (1961), i de la cosa que descriu 60 Pinyas el que en diuen a Vilafamés és *carrasquissos*